

SOSYAL BİLGİLER 7

ÖZGÜR DÜŞÜNCENİN BİLİME KATKISI

ÖZGÜR DÜŞÜNCENİN BİLİME KATKISI

- **Orta Çağ'da Avrupa'da skolastik düşüncenin etkisiyle insanların özgürce fikirlerini söylemesi engelleniyor, kilisenin düşüncesi dışındaki tüm bilgiler yanlış kabul ediliyordu.** Bu durum bilimin gelişmesinin önündeki en büyük engellerden biriydi.

Skolastik düşünce: Orta Çağ'da her şeyi kilise ile ilişkilendirerek açıklayan ve kilise öğretisi dışındaki her şeyi yanlış kabul edip, özgür ve bilimsel düşünceyi reddeden düşünce sistemidir.

ÖZGÜR DÜŞÜNCENİN BİLİME KATKISI

- Yeniçağda bile **Galileo**, **Dünya'nın Güneş etrafında döndüğünü ve yuvarlak olduğunu söylediği** için kilise tarafından Engizisyon Mahkemesinde yargılanarak fikrini değiştirmeye zorlanmış ve **ev hapsiyle cezalandırılmıştır**.
- Galileo ile aynı dönemlerde yaşayan **Bruno** ise, aynı **görüşlerinden dolayı** on yıl hapis yattıktan sonra **ölüme mahkûm edilmiştir**.

ÖZGÜR DÜŞÜNCENİN BİLİME KATKISI

- Milattan Önce kurulan **İyonlarda** sağlanan **özgür düşünce ortamı** sayesinde önemli bilimsel gelişmeler yaşanmıştır.
- Ege kıyılarında kurulan **İyonlar** deniz ticareti sayesinde hem ekonomik açıdan zenginleşmiş hem de ticaret sayesinde dünyanın çeşitli yerlerinden öğrendikleri bilgileri ülkelerine getirmişlerdir.
- Burada insanlara sağlanan **özgür düşünce ortamı bilimsel gelişmelerin yeni buluşların önünü açmıştır.**
- **Özgür düşünce ortamı** sayesinde **Tales** (felsefe, matematik), **Pisagor**(matematik) **Hipokrat** (tıp), gibi bilim insanları yetişmiştir.

ÖZGÜR DÜŞÜNCENİN BİLİME KATKISI

- Avrupa'da özgür düşüncenin yasaklandığı Orta Çağ'da **İslam coğrafyasında bilimsel gelişmeler altın çağını yaşıyordu. Özgür düşünce ortamı sayesinde yeni fikirler, bilimsel çalışmalar büyük ilgi ve destek görüyordu.**
- **İbni Sina** "*Bilim ve sanat takdir edilmediği yerden göçer.*" sözüyle özgür düşüncenin bilimsel gelişmelere katkısını vurgulamıştır.
- İslam coğrafyasında bilimin gelişmesinde **İslam dininin ilim öğrenmeye ve özgür düşünceye verdiği destek** önemli rol oynamıştır.
- Hz. Muhammed'in "*İlim Çin'de de olsa gidip onu alınız.*" ve "*İlim Müslüman'ın yitik malıdır. Nerede bulursa onu alsın.*" sözleri bilimsel araştırmaları teşvik etmiştir.

ÖZGÜR DÜŞÜNCENİN BİLİME KATKISI

- **İslam devlet başkanlarının ilgi ve desteği de bilimin gelişmesine büyük katkı sağlamıştır.**
- **Gazneli Mahmud**, ünlü bilim insanı **Biruni** için "*Sarayımın en değerli hazinesi*" ifadesini kullanmıştır. Ayrıca devlet başkanlarının saraylarına kurdukları çok büyük kütüphaneler bilim insanlarının çalışmalarını kolaylaştırmıştır.
- **Türk-İslam bilim insanları hiçbir menfaat beklemeden kendilerini sadece bilime adanmışlardır.** Bu insanların **çeşitli zorluklarla karşılaşmalarına rağmen vazgeçmemeleri, vakitlerinin büyük çoğunluğunu çalışmalarına ayırmaları da bilimsel gelişmelere katkı sağlamıştır.**

ÖZGÜR DÜŞÜNCENİN BİLİME KATKISI

Avrupa'da Rönesans ve Reform hareketleri öncesinde ve sonrasında özgür düşünce ve bilimsel gelişmeler açısından büyük fark vardır.

Skolastik düşünceye göre

- ✓ Dünya evrenin merkezindedir.
- ✓ **Kilise, evrenle ilgili bütün bilgilere sahiptir.** Her şey bilinmektedir. Yeni şeyler bulmak imkânsızdır.
- ✓ **Kilisenin dediği her şey doğrudur.**
- ✓ **Deney ve gözleme gerek yoktur.**
- ✓ **Skolastik düşünce** özgür düşünceyi yasaklayarak bilimsel gelişmelerin önünü kapatmıştır.

Pozitif düşünceye göre

- ✓ Dünya evrenin bir parçasıdır.
- ✓ **Evreni tanımak için araştırmak gerekir.**
- ✓ Gelişime ayak uydurabilmek için **bilimsel araştırmalara ihtiyaç vardır.**
- ✓ **Bilgilerin doğruluğu ancak deney ve gözlem ile ispat edilebilir.**
- ✓ **Pozitif düşünce** insanların serbestçe düşünmesine ve bilimsel çalışmalar yapmasına imkân tanımıştır.

ÖZGÜR DÜŞÜNCENİN BİLİME KATKISI

- Avrupa'da **Aydınlanma Çağı**'nın önemli düşünürlerinden **Montesquieu**'ye göre **"Düşünce özgürlüğü en önemli özgürlüktür."**
- Düşüncenin özgürce ifade edilebildiği ortamlarda demokratik kurumlar varlıklarını sürdürmekte ve gelişme olanağı bulabilmektedirler.
- **1789** yılında meydana gelen **Fransız İhtilali** ile tüm dünyaya yayılan **"hürriyet, adalet, kardeşlik, eşitlik"** gibi kavramlar özgür düşüncenin gelişmesine katkı sağladı.
- Fransız Yurttaş ve İnsan Hakları Bildirisi'nde **"Düşüncelerin ve inançların özgürce ifade edilmesi insanın en değerli haklarından"** denilmektedir.

ÖZGÜR DÜŞÜNCENİN BİLİME KATKISI

- II. Dünya Savaşı sonrası 1948 yılında ilan edilen **İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi**'nin 19. maddesinde düşünce özgürlüğü şöyle açıklanmıştır.
- **"Herkesin görüş ve anlatım özgürlüğü hakkı vardır. Bu hak hangi ülkede olursa olsun bilgi ve düşünceleri arama, alma ve yayma özgürlüğünü içerir."**

ÖZGÜR DÜŞÜNCENİN BİLİME KATKISI

- Cumhuriyet'in ilanından sonra **Mustafa Kemal Atatürk**, çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmayı hedef olarak belirlemiştir. Bunun için dünyadaki gelişmelerin yakından takip edilmesini tavsiye etmiştir.
- ***"Cumhuriyet fikir serbestliği taraftarıdır. Samimi ve haklı olmak şartıyla her fikre saygı duyarız."*** sözüyle özgür düşünemeyen bireylerin bilimsel gelişmeleri takip etmesinin mümkün olamayacağını vurgulamıştır.

ÖZGÜR DÜŞÜNCENİN BİLİME KATKISI

Düşünce özgürlüğü anayasamızda güvence altına alınmıştır.

MADDE 25 Düşünce ve Kanaat Hürriyeti

Herkes, düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir. Her ne sebep ve amaçla olursa olsun kimse, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz; düşünceleri sebebiyle kınanamaz ve suçlanamaz.

MADDE 26 İfade Hürriyeti

Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hürriyetine sahiptir.

MADDE 27 Bilim Ve Sanat Hürriyeti

Herkes, bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama, yayma ve bu alanlarda her türlü araştırma hakkına sahiptir.

Sosyal Bilgiler

Ders Notu + Yazılı + Online Test + Online Etkinlik +
Bursluluk Deneme Sınavları + Bilgi Kartları
için

